

ziknaton

Voorjaar 2023/5783

David Serphos

Nóg 12,5 jaar - met uw hulp

Met het bereiken van de mijlpaal van 12,5 jaar, heeft Stichting Zikna reden om met gepaste trots terug te kijken op de achterliggende periode. Een periode waarin veel werk is verzet, veel relaties zijn opgebouwd en veel cliënten worden voorzien van pastoraal werk-op-maat. Wij hopen dit werk nog zeker 12,5 jaar te mogen doen.

De behoefte aan een zinvol gesprek is er in de loop der jaren niet minder op geworden. Door het wegvallen van sociaal-pastorale diensten en voorzieningen bij andere organisaties zoals kerkgenootschappen, weten steeds meer mensen de weg te vinden naar Zikna. Zoals al onze cliënten zullen kunnen beamen, vervult rabbijn Shmuel Katz de rol van pastoraal werker op onnavolgbare wijze.

Als bestuur van Stichting Zikna zijn wij er om het pastorale werk mogelijk te maken en mogelijk te blijven maken. Daarvoor is geld nodig. Wij zijn enorm dankbaar voor de

bijdrage die Maror ons elk jaar weer toekent. Om de continuïteit van ons werk te garanderen en groepsactiviteiten te kunnen organiseren, hebben wij echter aanvullende fondsen nodig. Bent u blij met Zikna? Bent u getuige van het goede werk dat wij bieden voor elke

Jood die daarom vraagt? Steun ons dan met een bijdrage op rekeningnummer NL 89 ABNA 0430296002. Dat mag eenmalig, maar uiteraard ook met een maandelijks bedragje van uw keuze.

Henri Vogel

Langs deze weg wil ik bestuurslid Henri Vogel verwelkomen. Hij maakt sinds eind 2021 deel uit van ons bestuur, dat verder bestaat uit Coen Abram,

Hadassah Hirschfeld en Lija Hellendal. Dank ook aan hen voor hun vrijwillige inzet gedurende de afgelopen periode van 12,5 jaar!

Een warme groet,

David Serphos
Voorzitter, Stichting Zikna

Shmuel Katz

In memoriam, Sheila Gogol.

Gedurende alle jaren dat Zikna bestaat en ook nog daarvoor was Sheila Gogol een trouwe bezoeker van heel veel evenementen en workshops die ik organiseerde. We hebben veel van elkaar geleerd. Zij bracht al haar roots met zich mee. Ook de manier waarop zij in het jodendom stond. Vanuit haar achtergrond stelde ze heel vaak vragen die mij tot nadenken aanzetten. Tegelijkertijd stond Sheila open voor goede antwoorden. Daarnaast was ze ook leergierig. Ze wilde leren over de feestdagen, over de achtergronden van de mitswot, over joodse geschiedenis en over de orthodoxe joodse visie op vele hedendaagse vraagstukken.

Gedurende al die jaren kwamen we bij elkaar in de "Russensjoel" in de nieuwe Kerkstraat. Vaak haalde ik Sheila op op weg daarnaar toe. Dan wachtte ze op mij, bij het Roelof Hart Plein. In de tien minuten die we dan onderweg waren tot aan het sjoeltje had Sheila altijd wat interessants te melden.

Behalve leergierig was Sheila ook ontzettend sociaal en hulpvaardig. Ik wist dat ik op haar hulp kon rekenen bij de jaarlijkse Zikna picknick in het Amsterdamse bos. Ze kwam dan al in het begin van de middag om bij mij thuis te

helpen met de slaatjes. Daarna moest alles in de auto en naar het bos. Ook in het bos zorgde ze er voor dat alles op rolletjes verliep.

Als aandenken aan Sheila heeft Zikna vlak voor Chanoeeka een workshop georganiseerd voor haar vrienden en familie in de sjoel aan de Nieuwe Kerkstraat. Tijdens de workshop hebben we Sheila herdacht. Ook hebben we samen getracht op een door de weekse dag de sjabbat te beleven zoals Sheila die altijd heeft ervaren. Het was een heel bijzondere avond.

Moge haar ziel gebundeld zijn in de bundel van het eeuwige leven.

Shmuel Katz met Sheila Gogol

Shmuel Katz

Twaalf en een half jaar Zikna

Eind 2022 bestond Zikna 12,5 jaar. Het was namelijk in de zomer van 2010 dat Zikna is opgericht en het bestuur onder leiding van David Simon van start ging. Van het bestuur is momenteel alleen Coen Abram onze penningmeester, nog bestuurslid. Hartelijk dank aan het eerste bestuur en een speciaal applaus voor Coen is op haar plaats. Ook voor mij is het tijd om stil te staan bij die jaren. Ik ben dan ook erg dankbaar dat mij en van boven en van hier de taak is gegeven Zikna vorm te geven. In die 12,5 jaar zijn er meerdere uitdagingen geweest. Die waren in de beginfase naast het vormen van een bestuur, ook de moeite om het benodigde geld bij elkaar te krijgen en om de banden te leggen met de eerste cliënten. En wat ook genoemd mag worden is het vinden van een plek te midden van de vele reeds bestaande organisaties in joods Nederland. Achteraf kunnen we -in dankbaarheid- zeggen dat we succesvol zijn geweest.

Er is één aspect dat de meesten onder u waarschijnlijk ontgaan is, maar het is wat mij al die tijd enorm heeft geboeid. En dat is of in de bronnen van Tenach (de bijbel),

aanknopingspunten te vinden zijn voor de gespreksformule zoals ik die heb gevolgd gedurende de achter ons liggende jaren. Het was vooral een cliënt gericht gesprek. De cliënt die zich goed dient te voelen, zich begrepen dient te voelen en ook iets horen krijgt wat bij hem of haar past.

In die zoektocht kwam ik terecht bij degene die een van de wijste of eigenlijk de aller wijste persoon is die ooit op deze aarde heeft geleefd. Dat is koning Salomon. Dat zal ons

ook niet bevreemden. Want hij zal ook hebben nagedacht over niet alleen zijn contacten met onderdanen, maar ook over zijn gesprekken met mensen die uit alle windstreken naar hem toekwamen om advies en raad. Hij zal hebben gedacht: "Hoe geef ik met mijn eigen mindset iets wat bij deze mensen

past". Om zomaar een dogma of oneliner bij iemand neer te leggen is een optie, maar wat bereik ik ermee, moet in zijn hoofd zijn omgegaan. En met zijn wijsheid kon hij als geen ander ook kijken in de psyche van zijn gesprekspartner. Ik hoop dat deze introductie u ook uitnodigt om eens te kijken wat deze koning te melden heeft.

Is "beschadigd zijn" in de therapie iets van

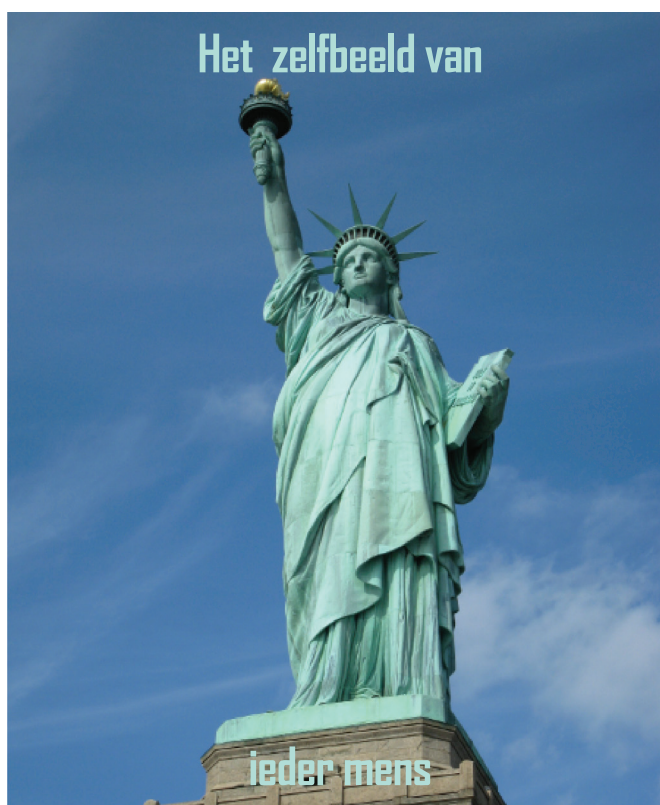
vandaag, van gisteren of van een halve eeuw geleden? Nee absoluut niet. Ik neem u meer dan tweeduizend terug in de geschiedenis. Koning Salomon zal mensen tegen zijn gekomen die zelf advies probeerden te geven. Hij zal anderen hebben ontmoet die gekwetst waren door degene van wie ze dachten dat hij hen zou helpen.

In spreuken 16 23-27 zet hij neer hoe er twee wegen zijn om met mensen te spreken. Wat daar het meest opvalt is dat hij het over twee soorten mensen heeft. Hij heeft het in eerste instantie over een wijze. Een wijze die zich niet alleen bewust is van zichzelf en van wat hij met zich meedraagt maar ook van het effect op de ander. Een wijze die terwijl hij spreekt zelf reflectie heeft en er voor zorgt dat uit zijn mond de juiste en acceptabele woorden voor de ander komen. Daarna spreekt koning Salomon niet over een dwaze of een domme maar over een nietsnut, over iemand die geen focus heeft of nog erger een slecht focus.

Het verschil tussen die twee is dat bij die wijze de persoon, wijsheid en zijn woorden met elkaar verbonden zijn. Zijn woorden staan in dienst van die wijsheid. En die woorden hebben een functie. Maar bij die ander is er, hetzij van helemaal geen wijsheid sprake of van geen zelfbewustzijn. Waardoor er een verkeerde effect van hem uitgaat.

Je kunt dus nog zo wijs zijn, het gaat er om een holistische approach te hebben waarbij er een zorgvuldige afweging plaats vindt. Een afweging waarbij gespreksvoerder, cliënt en de te bespreken ideeën zorgvuldig op elkaar worden afgestemd zodat het beoogde effect op een positieve manier wordt bereikt.

Zo kwam ik regelmatig ergens in Nederland bij een joodse meneer thuis. Die persoon had ontdekt- aan de hand van een pagina in

het stenen archief- dat hij halachisch joods moest zijn. Ik heb dat kunnen bevestigen. Toen wij elkaar leerden kennen had hij al zijn carrière achter de rug en genoot hij van zijn pensioen. Ergens in mij klonk een stem die tot haast, tot grotere betrokkenheid tot het jodendom aanmaande. De wijsheid gebod echter om betrokken toeschouwer te zijn langs de zijlijn. Ieder bezoek bracht ons verder tot elkaar.

Ieder bezoek voelde alsof er een nieuwe spirituele deur zich opende. Helaas is onlangs zijn deur tot het leven achter hem dicht gegaan.

Er is nog een ander concept. En dat is op het filosofische af. Wat is een mens eigenlijk? Ieder mens ziet zichzelf het liefst als iemand die vrijheid heeft. Vrijheid om te doen en te laten wat in die mens opkomt. Een mens bekijkt zichzelf daarbij als een soort koning. Als iemand

die over zichzelf regeert. In deze tijd waarin de westerse mens dat koningschap ervaart als een van de grootste verworvenheden is dat een ontastbaar iets geworden. Iets wat schrill afsteekt bij de mens die in Moskou kaviaar koopt of in Bejing een apparaat koopt voorzien van de laatste technische snufjes. Kopen kun je daar heel veel. Vrij zijn kan daar niet.

Wat brengt dat met zich mee? In spreuken 16, 13 legt koning Salomon daar iets over uit. Dat de mens-koning op zoek is naar woorden die dat koningschap rechtvaardigen en respecteren. Maar die mens-koning beseft ook dat hij of zij niet der wijsheid in pacht heeft. Daartoe zal met tijd en wijle naar een ander moeten worden geluisterd. Dat kan ook. In reactie op die rechtvaardiging ontstaat er namelijk een opening, gaat er van binnen een raam open en is er ruimte, is er ontvankelijkheid voor gedachten die rationeel zijn.

Hoe vaak heb ik in de afgelopen jaren niet de vraag gekregen hoe het jodendom om gaat met de tweede wereld oorlog. Een vraag die als focus heeft wie wij als mensen nu eigenlijk zijn. Een vraag die een opmaat kan zijn voor nog meer vragen, voor een heftige discussie, soms voor vrede en berusting, maar vaak ook niet. Een vraag van een mens-koning die zich als zodanig behandeld wil zien. Het is hier dat ik dan heel vaak heb verteld wat de in 2020 overleden Britse Opperrabbijn Jonathan Sacks eens heeft gezegd. Hij zegt (<https://www.youtube.com/watch?v=Ltz8FYy3tBs> na 1:57 minuut) In mij kwam Gods antwoord op: Ik was in de woorden gij zult niet doden, Ik was in de woorden gij zult een vreemde niet verdrukken. Maar gij hebt niet geluisterd. Het

was alsof God zei Ik kan u alleen iets zeggen, de rest is aan u. Natuurlijk zijn er in Tenach momenten waarop Hashem ingrijpt, maar ook zijn er momenten waarop hij besluit niet in te grijpen. Lost dit alle vragen alle pijn op? Nee. Maar het is wel een opening om tot een goed gesprek te komen.

De Talmoed vergelijkt iedere jood met een granaatappel. Een granaatappel zit vol met pitjes. Ieder pitje stelt een mitswa een goddelijk gebod voor. Dit leert dat iedereen vol zit met de spiritualiteit van de mitswot, de geboden die hij of zij nakomt. Ook al lijkt het dat iemand het wat soepeler doet met het jodendom, als je die schil openmaakt dan barst het van de pitjes, ingebed in het heerlijke rode zoete vruchtvlees.

Het was voor mij een dankbare opdracht om van Groningen tot Maastricht en van Winterswijk tot aan Middelburg op zoek te gaan naar die kleine en grote granaatappels. Ik heb ze heel vaak kunnen vinden, op de meest onverwachte plaatsen.

Zo is er ook ergens in ons land een plek waar iemand woont die een keer een negatieve opmerking heeft achtergelaten op het internet over joods Nederland. Iemand maakte mij daar op attent. Ik ben daarnaar toe gegaan. En inderdaad een prachtige granaatappel opende zich. Ik kwam bij iemand met een hart van goud.

Met dank aan Maror, alle anderen die ons steunden, ons bestuur en onze klanten.

Rabbijn S. Katz

In memoriam - Rika Stuit z”l - bij leven bewoonster van Ons Tweede Tehuis.

Lieve Rika!

Eerst afgelopen ochtend - zondag 20 november - bereikte ons in het land Israel het nieuws van je heengaan, afgelopen vrijdag 18 november.

Mijn echtgenote Chana en ik waren en zijn allebei aangedaan door het bericht van je overlijden, hoewel je nu ongetwijfeld in een omgeving bent gekomen die helemaal bij je past. Een dimensie waar eeuwige blijdschap, licht en liefde bestaan en waar je mag genieten van je welverdiende hemelse beloning.

Toen mij zeven jaar geleden werd gevraagd door Amiad Ilisar - een medewerker bij Ons Tweede Tehuis (en Beth Shalom) - of ik je geregeld wilde bezoeken, zei ik 'ja' en bij onze eerste kennismaking werd ik bijna direct geraakt door je blijde en stralende gezichtsuitdrukking. Een zeer vriendelijke oogopslag van een mooie en zuivere ziel.

Je had geen gemakkelijk leven om het maar voorzichtig te zeggen en je kreeg al op jonge leeftijd pijn en verdriet te verduren. Desondanks was je (bijna) steeds opgewekt en keek je blij verrast de wereld in en plukte elke dag en zelfs elk moment als een cadeau van Boven.

In de jaren dat je Chana - die zo nu en dan ook meeging - en mij gastvrijheid verleende in de woonkamer van Ons Tweede Tehuis, was je in elk opzicht gewoon jezelf. Zonder enige opsmuk, plezierig in de omgang, en Goedlachs! Met een Hoofdletter. En als je lachte, begonnen

je ogen te glimmen.

Al die keren dat ik je mocht voorlezen of samen naar gezellige, ouderwetse Hollandse liedjes luisterden in je gezellige appartement, blijven mij bij... Of toen wij de Chanoeka-lichtjes kwamen aansteken en dat samen konden vieren. Gezellig en opgewekt!

Er is nog iets wat Chana en mij van het hart moet: het spijt ons zeer dat wij je na onze verhuizing naar het Beloofde Land in mei vorig jaar, niet meer hebben gezien en gesproken. Dat knaagt wel, want in zekere zin, beschouwen wij je als familie. En dan 1 van de liefste familieleden.

Een mooi mens dat was je en dat blijf je, ook nu je aan de andere kant bent. Daar, waar 'men' je ongetwijfeld met 'open armen' heeft ontvangen en met een indrukwekkend 'ontvangstcomité'.

Een woord is ook op zijn plaats voor het Team van Ons Tweede Tehuis. Ook met Hoofdletters. Het Team dat jou al die jaren met aandacht, liefde en zorg omringden. Daar was ik, daar waren wij persoonlijk getuige van. Dank, heel veel dank aan het verzorgend personeel!

Tot slot: je beschikte over een soort natuurlijke levenswijsheid. Nee, geen 'geleerde' wijsheid, maar een zielswijsheid die ontroerde en ons althans diep heeft geraakt. Je was en bent en blijft een mooie mensenziel. Zonder franje, zonder pracht en praal. Moge je ziel gebundeld zijn in de bundel van het eeuwige leven

**Nathan Schrover, ex- bestuurslid Zikna
City of Modi'in, Israel
November 2022 - Marchesjwan 5783**

Lezingen

In 2022 verzorgde onze coördinator rabbijn Shmuel Katz lezingen op verschillende plaatsen.

Deze vonden o.a. plaats in de sjoel aan de Nieuwe Kerkstraat te Amsterdam (foto linksboven), in de sjoel te Zwolle (foto rechtsboven), op het Wartburgcollege locatie Guido de Bres te Rotterdam (foto rechtsonder) en aan de “Dijksynagoge” te Hardinksveld (foto linksonder).

Jom Hasjoa herdenking

In wat nu een jaarlijkse traditie is geworden organiseert Zikna ook dit jaar samen met het Amstelveense Oranje comité een Jom Hasjoa herdenking in Amstelveen, bij het monument op het adres Prins Bernhardlaan 2 te Amstelveen, gelegen in de bocht van de Amsterdamseweg aldaar. Op die plek is het monument met alle namen van de Amstelveense slachtoffers van de Jodenvervolging door de nazi's in de Tweede Wereldoorlog.

De herdenking vindt dit jaar plaats op dinsdag 18 april 2023/27 nissan 5783 om 13.00 uur 's middags in aanwezigheid van de burgemeester van Amstelveen, de edelachtbare heer T. Poppens. U bent hierbij uitgenodigd voor deze herdenking.

zignaton

Colofon

Zignaton is een uitgave van de stichting Zikna.
 Het is een samenvoeging van het woord Zikna met
 het Hebreeuwse woord Iton, wat krant betekent.
 Vormgeving: Smart Graphics Modiin Israel.
 Eindredacteur : S. Katz BTh. Vormgeving: Smart Graphics Modiin Israel.

Zikna is een stichting met KvK nr. 50191098. Zikna is een ANBI.
 Ons adres is: Neerkanne 28, 1082BH Amsterdam
 tel: 06-18679934
 email: shmuelskatz@gmail.com .
 Website: www.zikna.nl

C. Abram
 penningmeester Zikna

Abonnementen:

Donateurs ontvangen het blad automatisch per (e)mail. Mocht u geen email adres hebben dan wordt het u op aanvraag, per post toegestuurd.

Donaties en giften:

U kunt zich aanmelden als donateur door:
 1: zich op de website aan te melden als donateur
 2: onderstaand strookje in te vullen en op te sturen aan Zikna per post of email.

Aanmeldingsstrookje

Naam..... Adres.....

Postcode..... Woonplaats.....

Email adres..... Telefoon.....

Hierbij meld ik me aan als donateur van Zikna. Ik machtig de stichting Zikna om:

*O op de eerste dag van elke maand / *O op de eerste dag van elk kwartaal

☐ 10 euro	☐ 50 euro
☐ 25 euro	☐ 100 euro

*Svp aangeven wat van toepassing is

over te laten maken van mijn rekening .....t.n.v. ....

te ..... op rekening NL89 ABNA043 02 96 002 tnv Zikna en ontvang de Zignaton per email.

Ik heb geen email en ontvang de nieuwsbrief graag per post*
 (* indien van toepassing graag aankruisen en opsturen)

 (Plaats)..... de (datum).....
 Handtekening.....